

Wiadomości krajowe.

— Z Wiednia d. 3. Listopada. —

N. Król Jego Mość Bawarski przybył przedwczoraj po południu po godzinie zéy, i wysiadł w zamku Cesar skim. Wieczorem Cesarzowa Jéy Mość, Król Bawarski i Jego Cesarzowicowska Mość Następca Tronu zaszczytli obecnością swoją C. K. Teatr przy bramie karyntyńskiej, gdzie ich licznie zebrana publiczność z zapętem przyjęła. Dzisiaj wieczorem o godzinie ótej Królowa Jéy Mość Bawarska, wraz z Jéy Król. Mością Xiężniczką Zofią, narzeczoną Arcy-Xięcia Franciszka Karola i obiedwoma Xiężniczkami zjechały do Szeubrunu, przyjęte przez NN. Cesarstwa Jchmć. i Króla Bawarskiego.

Dzisiaj d. 3. między 3ią i 4tą Królowa Jéy Mość Bawarska wraz z Xiężniczką Zofią narzeczoną Arcy-Xięcia Franciszka Karola, i obiedwoma Xiężniczkami Maryią i Ludwiką, odprowiła uroczysty wjazd do stolicy. Orszak, któremu pociąg tutejszý jazdy miejskiéj przewodniczył, wyruszywszy z C. K. Terezyańskiej rycerskiej Akademii, dokąd dostojne osoby z Szeubrunu przybyły, ciągnął przy odgłosie dział wśród uszykowanego wojska przez bramę Karyntyńską, ulicę karyntyńską, plac *Stockameisen*, *Graben* i *Kohlmarkt*, do C. K. Zamku. Lud liczný zgromadzony na ulicach, któremi orszak przechodził, pozdrawiał dostojnych Gości. Powietrze jeszcze tego poranka dżdżyste, i koło południa wątpliwe, w chwili wiatru zupełnie się wypogodziło i przyczyniło się do uroczystości dnia tego.

Zasłużenie Jego Cesarzowicowskiéj Mości Arcy-Xięcia Franciszka Karola z dostojną Xiężniczką Zofią, nastąpi w Czwartek d. 4. b. m. w kościele Augustynów.

— Z tamtąd d. 4. Listopada. —

Dzisiaj w wieczór między 6tą i 7mą godziną nastąpił z największą uroczystością szlub Jego Cesarzowicowskiéj Mości Arcy-Xięcia Franciszka Karola z dostojną Xiężniczką Zofią, w kościele Augustynów.

Podczas trzydziesto-szóstego losowania dawnego procentowego długu Stann, przedsięwziętego w d. 2. Listopada b. r. w skutek najwyższego patentu z d. 21. Marca 1818 wyciągnięto rząd N. 326.

Rząd ten zawiera obligacyje pożyczki domu Goll, a mianowicie: Lit. C. po 4 procentu ad Nro. 1480 włącznie aż do Nru. 2295, tudzież Lit. C. C. po 5 procentu od Nro. 1 aż włącznie do Nru. 768, nakoniec Lit. G. po 4 procentu od Nru. 4648 aż włącznie do Nro. 4679, w ilości kapitalnéy 1 mil. 156800 ZR., a w prowizyi podług zniżonej stopy 25864 ZR.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Kongres Kolumbijski różnemi swemi wyrokami, wszystkim kupcom i rzemieślnikom, którzyby csiąć chcieli w Kolumbii, takie same jak i krajowcom, zapewnił prawa, i nakazał zaprowadzić właściwe sądy handlowe, a wniosek do zaprowadzenia pieniędzy papierowych odrzucił. Postępowanie P. Hurta do w Londynie względem pożyczki jest zaspokajające.

W Baltimore odebrano wiadomość, że flotylla kolumbijska, pod kommodorem Daniélem z 3500 ludzi dla wojska Boliwara, wypłynęła w dniu 21. Sierpnia z Puerto Cabello do Chagre; Takową zastąpią dwabrygi wojenne, Pichino, i Quirica.

Portugalia.

Mość wyroku upoważnionych jest wyłączyć czterech z królewskich cenzorów do cenzury pism ulotnych mniéj jak trzy arkusze zawierających i sztuk teatralnych do druku przeznaczonych, aby ile można jak najsprędzý mogli swój peńić obowiązek.

Hiszpania.

Dziennik Paryzki zawiera następujący wyimek z listu prywatnego z Madrytu z d. 12. Paździer.: »Wyrok względem Communerów, wolnych malarzy, i osób które do iakichbądź tajemnych należały związków, sprawił mocne wrażenie; wielu stawia się dla ko-

rzystania z przyrzeczonéj amnestyi, prawda, iż Rząd ze swej strony najsławniejszemu zachowaniu to, co w owym wyroku przyrzekł; a to zaufanie stało się powodem do powrócenia na drogę dobrego, dla wielu, którzy z bojaźni postanowili byli o swoiém dawniejszém przychyleniu do systemu rewolucyjnego głębokie zachowywać milczenie. W liczbie tych uważano P. Espino, byłego Sekretarza klubu Landaburyjskiego, P. Regato, naczelnika wydziału w Ministerystwie skarbu pod Kortezami, którzy chociaż obadwa bardzo podeyrzani, przeto, iż się sami przed Władzą obwinili, są spokojnymi. — Środki surowości Rządu przedsięwzięte po wypadkach w Taryfie, przywróciły spokójność w prowincyiach; niektórych z Intendentów policyi, co się nie dość czynnymi okazali, złożono, a innych ustanowiono; między temi są Intendenci policyi Galicyi i Estremadury. — W Puerto Real pod Kadyxem, założono szkołę, w której uczą grammatyki kastyljskiej, historyi kościelnej i powszechnéj, jeografii, arytmetyki, sądownictwa polubownego, sposobu porównywania obiegów wexlowego, prowadzenia spraw kupieckich i języków francuzkiego i angielskiego. — Obchodzenie rocznicy uwolnienia Króla z Kadyxu, przypadające w d. 1. Października, przeniósła Municypalność na d. 3, ponieważ Władze wojska francuzkiego ten sam dzień przeznaczają na żałobne nabożeństwo po Ludwiku XVIII. Władze nasze chciały przeto dla Francuzów dać dowód względów i poważania. — Rada Kastyljska w przełożonym Królowi Jego Mości planie publicznego oświecenia, wniosła, aby znieść Uniwersytet w Toledo; jednak przełożenia tego Król nie przyjął, i postanowił, aby Uniwersytet w Toledo, jak dawniej był utrzymany, ponieważ to miasto Ołtarzowi i Tronowi mocno się zastażyło. — Dwór mieszka ciągle w Eskuryału, i jak słybać pozostanie tamże aż do Grudnia; Rada kastyljska ukończyła już narady w sprawie przeciwko byłym konstytucyjnym Regidorom Madrytu; atoli wyrok w téj ważnej sprawie ieszcze nie nastąpił; wiemy ieno tyle, że na rozkaz Króla, oskarżeni w każdym razie tylko na kary pieniężne mogą być skazani. — Król Jego Mość na prośbę żony byłego Ministra Erro, rozkazał go uwolnić z więzienia, jednak niewolno mu oddać się z Walladolidy. — Z Gibraltaru donoszą, że prawie wszystkie hiszpańskie zbiegi, tamże przebywające udały się częścią do Anglii, częścią do Tangern w Państwie Marokańskiem a ponaywiększą część do Ameryki północnej.

Kuryier handlowy Kadyxki z d. 30. Września donosi, że okręt liniowy Azylia i bryg Aguilos dopiero do Chiloé zawinęły; Okręt angielski, który je zastępował, popytał pierwéj do Quiloa, dla rozpoznania tego portu. Toż samo pismo zawiera z Rio de Janeiro, że Cesarz kazał publicznie ogłosić, iż nie trzeba się więcéj obawiać wyprawy z Portugalii, że dla tego sam posłał wyprawę z 2000 wojska lądowego do Fernambuku. Wyprawa ta składała się z 1 liniowego okrętu, kilku fregat i kilku małych okrętów. (List z Maranhau z d. 10. Września w Eclipse umieszczony) donosi, że Lord Cochrane przy końcu Sierpnia stanął przed Fernambuko, i zaczął miasto bombardować.

Wielka Brytania i Irlandya.

Gazeta Nadworna donosi, że Parlament, który miał być w d. 4. Listopada otworzony, odłożony jest do 6. Czerwca 1825.; a ponieważ zwyczajną formę: »dla naradzania się w publicznych sprawach opuszczono, wnoszą żąd, iż nastąpi ieszcze powtórne odroczenie.

Wszyscy Ministrowie gabinetu i Xiążę Wellington udali się w d. 19. Października do Windsor; gdzie w obecności Króla odprawiono wielką radę gabinetową.

Podług wiadomości z Londynu z d. 20. Października papiery ustalone stały w dniu tym 96 1/2, papiery meksykańskie spadły o 1 procent a kolumbijskie o 2 procenta. Do spadnięcia tego dał powód artykuł gazety Nowego Yorku, i Advertiser z d. 16. Września, zawierających wiadomości, że Boliwar zupełnie poniósł klęskę. Podług listu oficera okrętu północno amerykańskiego, Hornet, klęska ta tak miała być zupełną, iż za szczególne szczęście poczytują Liberatorowi, że nie wpadł w ręce dowódców hiszpańskich.

Gazeta poranna donosi, że Rząd angielski oświadczył, iż począwszy od przyszłego miesiąca Listopada nie będzie więcéj dawał wsparcia pieniężnego hiszpańskim zbiegom.

Oto są najważniejsze warunki traktatu z Dejem Algierskim zawartego, a które P. Macdonald Konzul Angielski w Algierze przywiózł z Malty przez Gibraltar do Londynu: »Konzul jeneralny Angielski w Algierze będzie na przyszłość miał powagę i niezależne jego charakterowi względy; mieszkanie jego będzie nietykalne, każda inna wyrządzona uraza surowo karana, chorągiew król. będzie mógł bez przeszkody wywiesić hać w mieście, na lądzie, na morzu, lub gdziekolwiek się znajdować będzie; może wybierać sobie tłumaczów

Indzi swoich, z Muzułmanów lub innych, a ci nie mają podlegać taxie lub opłacie; ma być wolny od wszelkich opłat od żywności, stroiów, tłumoków i t. d. Nadto oświadcza Dey, iż jest jego zamiarem zachowywać się ściśle podług deklaracji swego poprzednika z r. 1816; i obowiąznie się, na przypadek wojny z Mocarstwem Europejskiem, z ienców woieńnych nie czynić niewolników i z onymi stosownie do zwyczajów Europejskich iako z iencami woieñnymi obchodzić się.

Nowy Akt Parlamentu dotyczący się zmniejszenia opłat stęplu we wszystkich aktach sądowych jest teraz w wykonaniu. Zmniejszenie to jest znaczne, szczególnież względem dokumentów sądowych w sprawach kościelnych. Redukcyja na odpisy testamentów i kodycyllów, za każdą kartę, zawierającą słów 90, wyniesie 20 szylingów.

Gazety Angielskie piszą znowu wiele o nowéj pożyczce hiszpañskiej. List z Paryża z d. 13. Października umieszczony w piśmie British-Traveler powiada, iż mają trwać w tćm mierze układy z dwoma francuzkami i dwoma angielskimi domami, że rzeczy bliskie ukończenia, i pożyczka wynosić ma 15 mil. funt. szter. po 63 wydanych. Pożyczki Kortezów przytćm nieuznane. Pożyczka terazniejsza wyniostaby 5 procent: dochodu, do płacenia w ratach miesięcznych. Dwa procenta odieniągnione od kapitału i dywidenda z dwóch lat, zatrzymane będą dla spłacenia długu, który w 27 latach ma być oddany. Kuryier zaś Angielski, według listów z Paryża odebranych donosi, że pożyczka hiszpañska tylko z niektórymi domami Francuzkami zawarta, i tylko w ilości 8 millionów fun: szter: ma być przez Kommissyją wypłacana, lecz Bony Kortezów nie będą w wypłacie przyymowanemi. — Względem dwóch trzecich części pożyczki Guerberda miały nastąpić układy, trzecia część nie ma być wydana.

Francya.

Król przewodniczył w d. 22. Paźdz. Radzie handlowéj, poczem przyymował rodzinę Orleańską.

Król postanowił, aby na przyszłość gwardya narodowa w d. 12. Kwietnia, iako w rounice jego wiazdu do Paryża, sama odbywała służbę przy Królu i rodzinie Królewskiej, iako dotąd pełniła służbę w d. 3. Maia, t. i. w rocznicę wiazdu Ludwika XVIII.

Rada Departamentowa Paryżka uchwaliła dla zmarłego Króla Ludwika XVIII. posąg, który ma być wystawiony na placu pałacu Bour-

bonów, na przeciw tego miejsca, gdzie była dana Konstytucyja.

Wyższa Rada handlu i osad zwołana w d. 22. Paźdz. na rozkaz Króla, pod Jego przewodnictwem została otworzoną. Mówią, że na posiedzeniu tćyż naradzano się względem traktatu handlowego zawartego w r. 1822 między Francyją i Zjednoczonemi Stanami Ameryki północnćy, i Król Jego Mość żądał od Prezydenta wspomnionćy Rady zdania sprawy z tak ważnego przedmiotu. Po ukończoneń posiedzeniu oddalili się Członkowie, wyjąwszy obecnych Ministrów Sekretarzów Stanu, podzćm w tćyż samćy sali odprawiła się Rada Ministeryjalna, takżé pod przewodnictwem Króla. Delfin był obecny obudwom naradom.

Król przed wiazdem swoim do Paryża kilka Wandeyczykom, byłym wychodzcem, iako tćż nieszczęśliwym Francuzom różnych stanów przeznaczył pensyie; Król zezwolił takżé dla rodziny Ripsal na pensyją. Wyrokiem Sądu przysięgłych Departamentu Puy z d. 19. Marca 1819 skazany był Ripsal na dożywotnią karę do robót za fałszywe świadectwo. Żona jego, włościanka, używała wszystkiego dla okazania niewinności męza swojego. Podczas, gdy mąż ićy był na galerách, nie tylko kilka razy ićdziała z Anvergne do Paryża, ale bez nauczyciela w krótkim czasie nauczyła się pisać, by ze swym umocowanym mogła listować. Słowem, poświęciła swój majątek, spokoyność i wszystko, aż się ićy udało wykazać haniebne postępowanie oskarżyciela ićy męza. Tenżé, Peyrache, skazany teraz na dożywotnią karę na galery.

Podług opowiadania Gwiazdy, krotinie iñż wspomniany Prestat, który w Ameryce północnćy mienil się być Delfinem, synem Ludwika XVI., zaś według zapewnienia jego rodziny ma pomieszczenie, przybył do Havre, gdzie się pokazał iako Karol X., Król Francyi i Nawarry. Tymczasem pomimo jego wielu dokumentów i dowodów pisemnych tameczna Policyja kazała go poymać i uwięzić.

Zjednoczone Niderlandy.

Druga Izba na posiedzeniu z d. 22. Paźdz. na mocy Król: Poselstwa, otrzymała projekt do ustawy względem projektowanych związków małżeńskich między Jego Królewioską Mością Xićciem Fryderykiem Niderlandzkim, a Jćy Królewic. Mością Xićżniczka Pruską Ludwiką Augustą Wilhelminą Amalią, córka Króla Jego Mości Pruskiego.

Tegoż samego dnia Minister Skarbu przedłożył drugiey Izbie Stanów Jeneralnych budżet na rok 1825. Z tego okazuje się zmniejszenie podatku gruntowego o 10 1/2 dodatkowych centymów, a inne podatki o 2 1/2 centymów.

N i e m c y.

W Xięstwie Anhaltoko-Koetyńskiem wyszło rozporządzenie, podług którego wszystkie istniejące tajne towarzystwa; iakieby miały nazwiska i cele, zbiegające się na umówionych wprzód miejscach i dniach, i rządzone ustnemi lub pisemnymi ustawami, mające Dyrektorów, przełożonych, stanowiące uchwały, powinny statuta swoje wraz z listą członków i wymienieniem swych przełożonych, podać w ciągu oszerech tygodni do zatwierdzenia. Każde towarzystwo tajemne, nie zachowujące się podług tych przepisów dokładnie, będzie za zakazane uważanem.

P r u s s y.

W d. 14. z. m. iako w dniu urodzin Xięcia Następcy Tronu, Król z rodziną swoją był w zamku Potsdamskim. W dniu tym miał Król pociechę oglądać w kółko siebie wszystkie dzieci swoje, 4 Xiężąt i 3 Xiężniczki, swoją synową Następczynę Tronu i obudwóch zięciów W. Xięcia Miłotaia i dziedzicznego Xięcia Meklenburgskiego.

Oddział siedemnasty Pruskiego zbiornu praw zawiera następujący Król: rozkaz Gabinetowy:

Do Ministerystw Państwa:

»Stosownie do uchwały Związku Niemieckiego względnie tymczasowey ustawy o wolności druku przez Mnie przyjętę, po zdaniu sprawy przez Ministerystw Państwa z d. 2go Wrzesnia rozkaznię niniejszym, aby edykt cenzurski z d. 18. Października 1819 i przypisy, iakie później w tęj mierze wyszły i nadal miały moc obowiązującą, dopóki dalszych nie wydam rozkazów. Ministerystw Państwa umieści ten rozkaz w zbiorze spraw.»

»W Berlinie d. 18. Wrzesnia 1824.«

»Fryderyk Wilhelm.«

Między Królem Jego Mością Pruskim i Cesarzem Rosyjskim zawartą została przez umocowanych obudwóch stron, Hrabiego Bernstorfa i Barona Morenheima w d. 3. Maja, a zatwierdzona d. 23. Wrzes: b. r. Umowa, podług której przy przenoszeniu majątku i pieniędzy gotowych, lub iakiegobyć ruchomego z Państw Króla Jego Mości Pruskiego do Państw Cesarza Jego Mości Rosyjskiego, Król Polski-

go, nawzajem z ostatnych Państw do Pruskich, bąc, że majątek przenosi się przez wychodźstwo, spuściznę, zapis, posag i t. d. nie będzie opłata za wywóz, lub iakaby inna pobierana. Toż samo rozumie się o krajach Polskich, instytutach i prywatnym należących kapitałach.

Gazeta Pruska Stanu z d. 4. Paźdz. zawiera następujące sprostowanie: Doniesienia z Brandenburgskiego z d. 18. i 22. Wrzes: b. r. o zniesieniu publicznych Władz, zniesieniu płacy, uwolnieniu urzędników, udzielone przez Gazetę Hamburgskiego bezstronnego Korrespondenta w Nrach. 151 i 153, zawierają po części niepewne, nieupoważnione i nawet zupełnie bezzasadne twierdzenia. Prawdą jest tylko, iż zamierzono przygotować powszechnie prawidło do potrzebnego urzędnictwa administracyi Państwa. Atoli środki te nie są jeszcze do wykonania gotowe, i w iakimkolwiek względzie okazałyby się, uskutecznione będą z oycowską łaskawością Króla, ochroną i sprawiedliwością, iakich nie tylko Pruski urzędnik, ale i każdy poddany Pruski doznaje.

Król. Angielski Sekretarz Stanu spraw Wschodnio-Indyjskich P. Karol William Wynn powracając z podróży w okolice nadrenskie przedsięwziętę, przybył dnia 7. Paźdz. do Bonn, i kilka godzin swojego pobytu strawił u Profesora A. W. Szlegla, iak pewne pismo Berlińskie mówi lata tego często odwiedzanego przez obojch, którzy nie iak zwyyczajnie tylko przejeżdżali lecz wszystkie zakłady Uniwersytetu oglądali. Między innymi zabawili się w tymże zamiarze po dniu: Rosyjski tajny Radca, Hrabia Laval, i znany mowca parlamentu Angielskiego Sir James Mackintosh.

R o s s y i a.

— Z Petersburga d. 13. Października. —

Tajny Radca Nowosilcow, bawiący w Warszawie dla różnych zleceń, iak pierwszy donosiłszy, mianowany jest Kuratorem Uniwersytetu Wileńskiego. — Używane dotąd czasowe cestyie poddanych, wydawane osobom, które takowych mieć nie powinny, za złożeniem umowionego czynszu za najem, zakazane zostały właścicielom dóbr naysurowiey, ogłoszonem w tęj mierze rozporządzeniem.

S p r o s t o w a n i e.

W Numerze 123. na stronicy 2 w przed: 2. w wierzu 26. miasto: »cenzura nie potrzebna!« — czytay: »cenzura była niepotrzebna!«